

Милашко О.Г.

к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет (Україна)

Кузьменко Ю.М.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня ВО

Одеський національний економічний університет (Україна)

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК МЕХАНІЗМ ПОДОЛАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ

В Україні є багато соціальних проблем, які зросли з початку війни і будуть зростати навіть після її закінчення, оскільки буде більше постраждалих від неї, менше робочих місць і держава не зможе повністю задовольнити потреби кожного свого громадянина через складну економічну ситуацію. Задля запобігання соціальної кризи в Україні, ми повинні шукати нові інноваційні способи вирішення гострих соціальних проблем, тому дана тема є актуальною.

Соціальна нерівність - одна з головних проблем сучасного світу. Вона впливає на освіту, охорону здоров'я, зайнятість та житло. Соціальне підприємництво, спрямоване на досягнення соціальних цілей через бізнес, доводить свою ефективність у вирішенні цієї проблеми. Соціальні підприємства створюють інноваційні рішення та підтримують вразливі групи населення і стають все більш актуальними у зв'язку з посиленням уваги до сталого розвитку та зростанням соціальної нерівності. Розвиток соціального підприємництва має важливе значення для створення більш справедливого та рівноправного суспільства, оскільки ці ініціативи не лише вирішують проблеми, але й сприяють загальній соціальній рівності.

Спираючись на те, що для соціального підприємництва немає єдиного визначення, досить складно пояснити таку різноманітну сферу людської діяльності і всі його інтерпретації. Грегорі Діз сформулював 5 головних ознак соціального підприємництва: покладатися на соціальні цінності, а не лише на особисті; постійний пошук і використання нових можливостей для реалізації поставленої цілі; роль у процесі навчання, впровадження та інновацій; швидкість, ентузіазм і масштаб дій, які не обмежуються наявними ресурсами; висока відповідальність підприємця за свої дії перед суспільством [1].

Таким чином, соціальне підприємництво — це бізнес, який прагне досягти соціального та/або екологічного ефекту від своєї діяльності. Цей тип бізнесу розвивається за допомогою взаємодії підприємницького, соціального та екологічного компонентів. Соціальна складова бізнесу дає перевагу над конкурентами при вдалому позиціонуванні.

Відмінність соціального підприємництва від комерційного полягає в меті або в тому, що підприємство намагається примножити. Для звичайних підприємців головним є примноження багатства акціонерів, а для соціального підприємства головна мета - це соціальні зміни. Зазвичай досягнення соціальних змін відбуваються завдяки вирішенню нагальної проблеми, яку проігнорували або недооцінили. Вони розробляють бізнес-моделі, які ставлять на перше місце створення соціальної цінності, що приносить користь

вразливим та малозабезпеченим громадам. Отримання прибутку може бути частиною моделі соціального підприємства, проте це є лише засобом досягнення соціальної мети.

Отже, соціальне підприємництво розташоване на межі традиційного та благодійного підприємництва, беручи від благодійного - соціальну спрямованість, а від комерційного - підприємницький характер діяльності.

На даний момент в Україні немає статистики, яка могла б надати повну інформацію про діяльність соціальних підприємств. Дану ситуацію можна пояснити тим, що більшість таких підприємств або працюють неофіційно, або мають різні організаційно-правові форми. Більшість соціальних підприємств в Україні мають таку організаційно-правову форму: фізичні особи-підприємці (ФОП) – 26%, приватне підприємство – 16% та громадська організація – 14%, товариства з обмеженою відповідальністю – 13%, сільськогосподарського кооперативу – 10% та інші [2].

За даними різних статистичних джерел на 2020 рік в Україні налічувалось близько 1000 соціальних підприємств. Зростання кількості соціальних підприємств на 82% за останні шість років є реакцією на соціально-економічну кризу, яка стала наслідком політичних і геополітичних криз. Після цього виникла гостра потреба в пошуку альтернативних джерел фінансування та допомоги у вирішенні соціальних проблем найбільш уразливих груп населення. Підприємницький проєкт піцерія «Pizza Veterano» став одним з таких підприємств. Проєкт соціального підприємництва, який допомагає пристосуватись до мирного життя після війни на Сході України. 10% прибутку від «Pizza Veterano» відправляються на потреби ветеранів війни та їхніх родичів. Учасники бойових дій можуть отримати бонуси та знижки. Багато працівників є ветеранами АТО [3].

Наукові дослідження показують, що соціальне підприємництво зменшує соціальну нерівність, створюючи робочі місця для вразливих груп населення, надаючи доступ до освіти, здоров'я та інших соціальних послуг, а також розвиваючи місцеві та сільські громади. Підтримка та розвиток цього сектору сприяють створенню більш справедливого суспільства та подоланню соціальної нерівності.

Отже, соціальна нерівність - одна з головних проблем сучасного світу. Соціальні підприємства створюють інноваційні рішення та підтримують вразливі групи населення і стають все більш актуальними у зв'язку з посиленням уваги до сталого розвитку та зростанням соціальної нерівності.

Список використаних джерел

1. Dees J.G. The meaning of social entrepreneurship. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship, Duke University's Fuqua School of Business. 2001. URL: http://www.caseatduke.org/documents/dees_sedef.pdf – P. 4 (дата звернення 01.04.2024 р.)
2. Соціальне підприємництво в Україні. Економіко-правовий аналіз. 2020. URL: <https://euneighbourseast.eu/> (дата звернення 03.04.2024 р.)
3. Смаль В., Кокоть В. Що слід знати про соціальне підприємництво. URL: <http://pleddg.org.ua/> (дата звернення 04.04.2024 р.)